

Załącznik
do Uchwały Nr II/13/14
Rady Miejskiej w Pyzdrach
z dnia 29.12.2014 r.

**GMINNY
PROGRAM
PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
na rok 2015**

I. Wstęp

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu mają istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a ich konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale wpływają też na całą populację.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą niszczącą człowieka we wszystkich sferach jego człowieczeństwa i jego aktywności. Prowadzi do degradacji życia psychicznego, duchowego, moralnego i religijnego. Powoduje stopniową utratę wolności i odpowiedzialności. Zaburza więzi interpersonalne oraz uniemożliwia normalne funkcjonowanie w rodzinie i społeczeństwie.

Pomimo podejmowania różnego rodzaju działań profilaktycznych mamy do czynienia z problemem uzależnień zarówno wśród osób dorosłych jak i wśród młodzieży. Napoje alkoholowe okazały się najbardziej dostępnym i rozpowszechnionym środkiem psychoaktywnym używanym przez młodzież szkolną.

Picie alkoholu i zażywanie środków psychoaktywnych w dalszym ciągu postrzegane jest jako swoisty sposób na życie, sposób na rozwiązywanie problemów dnia codziennego. Idzie za tym ścisły związek między wczesną inicjacją alkoholową, a spożywaniem dużych ilości alkoholu, zażywaniem narkotyków i przestępczością. Nadmierne picie – zbyt duże w stosunku do własnych możliwości – jest powodem pogarszania się sytuacji materialnej i zdrowotnej, zmniejszenia aktywności zawodowej oraz powoduje wzrost liczby wykroczeń, przestępstw i wypadków w ruchu drogowym.

Osoby, które są już dotknięte chorobą alkoholową w większości nie przyznają się, że mają problem z alkoholem. Z pomocy specjalistycznej w zakresie terapii uzależnień od alkoholu korzysta część z nich. Członkowie rodzin, jako osoby współuzależnione z obawy przed reakcją osoby uzależnionej boją się informować odpowiednie instytucje o problemie występującym w ich rodzinie. Jest to też obawa przed przemocą ze strony osoby uzależnionej, jak również i opinią otoczenia.

W obecnej dobie nie zastanawiamy się już czy warto pomagać osobom, rodzinom i dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej.

Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, ale pomagać to przede wszystkim zapobiegać czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami, jak skutecznie bez używek rozładowywać napięcia i rodzącą się agresję. Pomagać to również wspierać młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne

„podpieranie się” substancjami uzależniającymi, uczyć umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia.

Alkoholizm to choroba, która rozwija się latami, niepostrzeżenie. Skutki uzależnień nie ograniczają się jedynie do ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego uzależnionego, one dotyczą wszystkich osób, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionym.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin.

Zadania prowadzone w ramach gminnych programów, finansowane są z dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podstawą prawną jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z treścią tej ustawy samorzady gmin uzyskały kompetencje do podjęcia działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Działania te ujęte są w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania i cele określone w programie inicjowane są i realizowane przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołaną przez Burmistrza.

Do zadań tych należy w szczególności:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i w art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W myśl powyższego opracowany został Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został opracowany na podstawie propozycji zadań pochodzących od instytucji i organizacji pozarządowych zaangażowanych w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów patologii społecznych.

II. Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Cele strategiczne programu:

- zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują,
- zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi,
- zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Cele operacyjne programu:

- ograniczenie spożycia napojów alkoholowych oraz innych substancji psychoaktywnych,
- zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji w gminie Pyzdry wobec sytuacji związanych z alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi,
- dalsze wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

III. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Realizacja zadania polegać będzie między innymi na:

1. Dalszej działalności Punktu Konsultacyjnego, doposażeniu w prenumeratę pism specjalistycznych, które są cennymi narzędziami zwiększenia kompetencji osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów alkoholowych.

2. Wprowadzeniu do realizacji programu terapeutycznego, skierowanego do osób niepełnosprawnych (w tym ruchowo) uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.
3. Wspieraniu działalności organizacji pozarządowych oraz innych placówek podległych gminie, realizujących programy pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.
4. Dofinansowywaniu dojazdów na terapię uzależnień.

Zadanie 2. Udzielenie rodzinom, w którym występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania polegać będzie między innymi na:

1. Zapewnieniu edukacji i szkoleń w zakresie tematyki wobec alkoholu pracownikom oświaty, pomocy społecznej i innych instytucji w celu zapewnienia interdyscyplinarnego podejścia do problemu.
2. Prowadzeniu zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym.
3. Kontynuowaniu działalności Punktu Konsultacyjnego, którego celem jest wspieranie, motywowanie oraz kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do leczenia odwykowego.
4. Prowadzeniu działalności informacyjno-edukacyjnej służącej upowszechnianiu informacji na temat możliwości uzyskania pomocy na terenie gminy.
5. Wspieraniu placówek pomagających ofiarom przemocy w rodzinie.
6. Organizowaniu wspólnie ze szkołami i organizacjami pozarządowymi wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.
7. Kontynuowaniu działalności Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, opiniuje wnioski przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kontroluje punkty sprzedaży napojów alkoholowych.
8. Wzmocnieniu działań służących zwiększeniu kompetencji przedstawicieli policji i pracowników socjalnych poprzez organizowanie szkoleń dotyczących procedury i zjawiska przemocy w rodzinie.
9. Przeszkoleniu pielęgniarek szkolnych w zakresie podniesienia wiedzy na temat symptomów przemocy oraz rozpoznawania objawów działania substancji psychoaktywnych.
10. Kontynuowaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się aktywizacją środowisk lokalnych na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:

- organizowanie i rozwijanie różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu w życiu społeczności lokalnej,
- programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży realizowane w szkołach i przez inne instytucje podległe gminie,
- programy w zakresie inicjowania działań rozwijających zdolności i zainteresowania dzieci i młodzieży,
- nowatorskie i innowacyjne projekty mające na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Realizacja zadania polegać będzie między innymi na:

1. Dostarczeniu mieszkańcom poprzez edukację publiczną i lokalne media informacji o szkodach powodowanych przez alkohol.
2. Uczestniczeniu w społecznych kampaniach promujących ograniczenie szkód powodowanych przez alkohol.
3. Organizowaniu lokalnych imprez edukacyjnych, związanych z profilaktyką problemów alkoholowych.
4. Zapewnieniu dzieciom i młodzieży udziału w programach i warsztatach profilaktycznych.
5. Organizowaniu dla dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach kulturalnych zajęć będących alternatywną formą spędzania czasu wolnego, w tym pozalekcyjnych zajęć profilaktyczno-sportowych i profilaktyczno-artystycznych.
6. Wspieraniu organizowanych w szkołach różnorodnych przedsięwzięć profilaktycznych (konkursy, olimpiady) – wyróżnienie laureatów wymienionych przedsięwzięć nagrodami rzeczowymi, jako czynnik aktywizujący ich do uczestniczenia w działaniach profilaktycznych.
7. Kształtowaniu świadomości indywidualnej oraz odpowiedzialności prawnej wśród sprzedawców napojów alkoholowych.
8. Prowadzeniu działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.
9. Monitoringu lokalnej sytuacji w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja zadania polegać będzie między innymi na:

1. Wspieraniu organizacji pozarządowych promujących zdrowy styl życia, szczególnie tych, które są ukierunkowane na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z alkoholem.

2. Udzielaniu pomocy w organizowaniu obozów, wyjazdów terapeutycznych prowadzonych przez wykwalifikowanych terapeutów.
3. Współpracy ze środowiskiem kościelnym w sprawach dotyczących problemów alkoholowych.
4. Dofinansowaniu szkoleń dla liderów stowarzyszeń oraz innych osób działających na rzecz społeczności lokalnej.

Zadanie 5. Główne kierunki realizacji programu gminnego:

1. Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne:

- kontynuacja realizacji programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu. Wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia i palenia – a jak deklarują uczniowie w gminie – inicjatywa nikotynowa i alkoholowa często następuje z inicjatywy samych młodych ludzi.

- kontynuacja realizacji programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne do satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków.

- kontynuacja realizacji projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej, a także nowych form przemocy za pośrednictwem urządzeń elektronicznych. Zwrócenie szczególnej uwagi na kwestie związane z ochroną przed doświadczoną cyberprzemocą.

- zwrócenie uwagi na problemy profilaktyki alkoholowej i nikotynowej, bowiem to one stanowią największy problem wśród młodzieży szkolnej gminy.

- ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/opiekunów prawnych. Jak bowiem wynika z badań – zachowania ryzykowne młodzi ludzie podejmują najczęściej poza terenem szkoły i możliwością jej wpływu – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.

- kontynuacja realizacji profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących na możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu oraz promowania prozdrowotnego stylu

życia.

2. Utworzenie grup samopomocowych.
3. Kontrola sprzedaży alkoholu oraz papierosów na terenie gminy.
4. Realizacja szkoleń dla sprzedawców.
5. Wykorzystanie lokalnych zasobów dla tworzenia koalicji na rzecz ograniczania problemów alkoholowych w gminie.
6. Dalsze wspieranie Punktu Konsultacyjnego.
7. Aktywne działania w obszarze procedury Niebieskiej Karty oraz koordynacja lokalnych instytucji w tym zakresie.

IV. Współpraca

Znaczna część zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych będzie realizowana łącznie z zadaniami dotyczącymi przeciwdziałania narkomanii, wyznaczonymi w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.

Aby przedstawiony Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mógł być efektywnie i fachowo realizowany należy do jego realizacji założyć współpracę z:

1. Instytucjami Centralnymi:

- Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii

2. Instytucjami Wojewódzkimi:

- Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Wielkopolskiego d/s Uzależnień.

3. Instytucjami i podmiotami Gminy Pyzdry:

- Posterunkiem Policji w Pyzdrach i Komendą Powiatową Policji we Wrześni

- Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,

- Szkołami Podstawowymi i Gimnazjum,

- Służbą Zdrowia,

- Poradnią Psychologiczno -Pedagogiczną we Wrześni.

- Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach,

4. Instytucjami i podmiotami Gminy i Powiatu Września:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,

5. Prokuraturą Rejonową w Słupcy i Wrześni, Sądem Rejonowym w Słupcy i Wrześni,

Kuratorami zawodowymi i społecznymi i innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką zapobiegania narkomanii.

V. Monitoring i ewaluacja:

Stały monitoring nad realizacją programu będzie prowadziła Przewodnicząca Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pyzdrach. Placówki realizujące Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są zobowiązane do złożenia sprawozdania z ich przebiegu, podjętych działań oraz osiągniętych rezultatów.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonywane czynności przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji obliczane w następujący sposób:

1. za udział w posiedzeniu Komisji przewodniczącemu przysługuje 15% a pozostałym członkom komisji 10% minimalnego wynagrodzenia za prace ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za prace (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późniejszymi zmianami). Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji na liście obecności dołączonej do protokołu posiedzenia.
2. za udział w przeprowadzonych kontrolach przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych każdemu z członków Komisji biorącemu udział w kontroli przysługuje 15% wynagrodzenia o którym mowa w pkt 1. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis na protokole z przeprowadzonej przez Komisję kontroli.
3. za udział w przeprowadzonych wizytacjach w zakresie realizacji programów profilaktycznych każdemu z członków Komisji biorącemu udział w wizytacji przysługuje 8% wynagrodzenia o którym mowa w pkt 1. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis na protokole z przeprowadzonej przez Komisję wizytacji.
4. za udział w przeprowadzonych wizjach lokalnych dotyczących opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych każdemu z członków Komisji biorącemu udział w wizji lokalnej przysługuje 5% wynagrodzenia o którym mowa w pkt 1. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis na protokole z przeprowadzonej przez Komisję wizji lokalnej.
5. członkom komisji przysługują delegacje służbowe na takich samych zasadach jak pracownikom samorządowym, polecenie wyjazdu służbowego wydaje przewodniczący komisji

Preliminarz
wydatków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych w gminie Pyzdry na 2015 rok

4170 - WYNAGRODZENIA BEZOSOBOWE:

1. Wynagrodzenie za udział w pracach Komisji ds. PiRPA – **5.000,00 zł**
2. Wynagrodzenie za czynności dodatkowe (wizja lokalna dot. opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, wizytacja w zakresie realizacji programów profilaktycznych) – **3.000,00 zł**
3. Wynagrodzenie psychologa (12 msc x 500,00 zł) – **6.000,00 zł**

4210 – ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA:

1. Zakup materiałów biurowych dla Punktu Konsultacyjnego – **500,00 zł**
2. Zakup artykułów spożywczych na imprezy plenerowe profilaktyczne – **12.000,00 zł**
3. Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień – **3.000,00 zł**
4. Dożywianie dzieci pochodzących z rodzin patologicznych w szkołach i gimnazjum – **10.000,00 zł**

**4240 – ZAKUP POMOCY NAUKOWYCH, DYDAKTYCZNYCH I KSIĄŻEK –
900,00 zł**

4300 – ZAKUP USŁUG POZOSTAŁYCH:

1. Finansowanie spektakli, widowisk z elementami edukacji i profilaktyki przez szkoły gminne – **5.000,00 zł**
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami gminnymi we współorganizowaniu imprez kulturalno - artystycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych propagujących zdrowy styl życia – **13.000,00 zł**
3. Dofinansowanie prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych – **8.000,00 zł**
4. Finansowanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych – **2.500,00 zł**
5. Zajęcia integracyjno - profilaktyczne oraz imprezy integracyjne dla osób niepełnosprawnych – **2.000,00 zł**
6. Organizacja oraz dofinansowanie wypoczynku letniego oraz zimowego dla dzieci i młodzieży – **10.000,00 zł**

4410 – PODRÓŻE SŁUŻBOWE KRAJOWE:

1. Delegacje członków Komisji ds. PiRPA – **500,00 zł**

4610 – KOSZTY POSTĘPOWANIA PROKURATORSKIEGO I SĄDOWEGO – 100,00 zł

**4700 – SZKOLENIA PRACOWNIKÓW NIEBĘDĄCYCH CZŁONKAMI KORPUSU
SŁUŻBY CYWILNEJ:**

1. Szkolenia członków Komisji ds. PiRPA – **500,00 zł**

RAZEM: 82.000,00